

Signal- krebsen skal bekæmpes

Den nordamerikanske signalkrebs er sortlistet i Danmark, fordi den truer den herboende flodkreb, og derfor skal den udryddes fra de danske søer, åer og vandløb. I Alling Å-systemet i Kronjylland har fire kommuner sammen med en række frivillige organisationer indledt et grønt partnerskab med Skov- og Naturstyrelsen for at komme signalkrebsen til livs.

Signal- krebsen skal bekæmpes

Den nordamerikanske signalkrebs blev i 1970'erne indført til opdræt i Danmark. Siden har den spredt sig til danske søer, vandløb og åer – i så massivt et omfang, at den truer den oprindelige fauna og ikke mindst den rødlistede europæiske flodkrebs, som den ikke tøver med at udkonkurrere, selvom flodkrebsen er på hjemmebane.

Signalkrebsen kan nemlig være bærer af en svampesygdom, krebspest, som den ikke selv tager skade af, men som flodkrebsen herhjemme dør af.

– Krebspesten spreder sig med en utrolig fart, og så forsvinder flodkrebsene fra de forskellige vandløb, og stille og roligt overtager signalkrebsen flodkrebsens oprindelige leveområder, forklarer biolog Hans Erik Svart fra Skov- og Naturstyrelsen.

Men det er ikke kun flodkrebsen, der lider under signalkrebsens invasion. For signalkrebsene ynder at grave huller i vandløbsbrinkerne, som derefter skrider sammen – og da signalkrebsens yndlingsmåltid samtidig er fiskeæg med planterodsskud, kan en stor bestanddel udgøre en alvorlig trussel for biodiversiteten i hele vandløbet.

Derfor er signalkrebsen i dag opført på sortlisten over de værste invasive arter herhjemme, og derfor skal den ganske enkelt udryddes.

Det grønne partnerskab

I Danmark har man observeret signalkrebs omkring Tude Å, Susåen og i Alling Å-systemet. Og bliver der ikke gjort noget inden længe, vil signalkrebsen utvivlsomt med tiden brede sig til de resterende vandløb, søer og åer herhjemme.

På den baggrund besluttede Randers Kommune og Skov- og Naturstyrelsen sidste år i samarbejde med DTU Aqua i Silkeborg at søsætte et projekt med det formål at kortlægge og registrere signal-

Bekæmpelse af signalkrebs i Alling Å

Tidsperiode: Afsluttes december 2010

Deltagere: Randers Kommune (tovholder og ansøger for projektet). Norddjurs Kommune, Syddjurs Kommune, Favrskov Kommune, Alling Å Lodsejerlaug, Danmarks Naturfredningsforening Randers og Favrskov, Randers Sportsfisker Klub, Friluftsrådet

Projektets samlede udgifter: 1.447.900 kr.

Medfinansiering fra Lokale Grønne Partnerskaber: 723.950 kr.

Medfinansiering fra Lokale Aktionsgrupper LAG: 308.950 kr.

Frivillige arbejdstimer: 450

Signalkrebs

Stammer fra det nordamerikanske kontinent – primært USA og Canada. 'Signalet' i navnet hentyder til de hvide pletter på klosaksene. Krebsen kan blive op til 15 cm lang og har et blåbrunt til rødbrunt udseende. Den æder insektlarver, muslinger, snegle, svækkede fisk, fiskerogn samt rodskud af forskellige vandplanter. Signalkrebs lever i småsøer og åer indtil 4-5 meters dybde og skjuler sig i huller i brinker og under trærodde, sten og lignende.

krebsens udbredelse i Alling Å-systemet. Det projekt kostede i alt 250.000 kroner, hvoraf tre kommuner skød hver 50.000 kroner i projektet, mens resten af pengene kom fra Skov- og Naturstyrelsens midler til bekæmpelse af invasive arter.

Denne undersøgelse, hvor man systematisk satte krebsruser ud ned gennem åen for at registrere, hvor signalkrebsene levede, ledte til det egentlige grønne partnerskab med Randers Kommune som tovholder – og med nabokommunerne Favrskov, Norddjurs og Syddjurs samt de frivillige organisationer Alling Å Lodsejerlaug, Danmarks Naturfredningsforening Randers og Favrskov, Randers Sportsfisker Klub og Friluftsrådet som partnere.

– Vi havde et møde før sommerferien med de forskellige partnere, og de har alle sammen været positivt stemt og er gået ind i det med mange frivillige timer. Det er flot, for det er folk, der også har mange andre ting at give sig til, understreger biolog i Randers Kommune, Hanne Wind-Larsen, der samtidig fungerer som koordinator i det grønne partnerskab.

Selve bekæmpelsesplanen er udarbejdet af Center for Vildlaks i Randers og gik i gang 1. august. Hovedindsatsområderne ligger på en ca. ni kilometer lang strækning i Alling Å, i Alling Bæk ved Clausholm Slot og i Skader Å, og projektet forventes afsluttet i december næste år.

Spiller på flere heste

Men kan det lade sig gøre helt at udrydde signalkrebsen fra de danske vandløb? Det skal en lang række forskellige bekæmpelsesmetoder nu afgøre. Dels ved hjælp af ruser, elektrofiskeri, de såkaldte kunstige skjul (rør man sætter op i brinkerne, så man let kan hive signalkrebsene op) og dels rovdyr, som fisk:

Den europæiske flodkrebs (ovenfor) er en rødlistet art. Alvorligt truet og presset ikke mindst af den nordamerikanske signalkrebs, som kan være bærer af krebsepesten – uden selv at tage skade af det.

For eksempel ål og aborre, der begynder at æde de små signalkrebs.

Derudover sætter man et massivt antal flodkrebs ud, så man på den måde overstimulerer bestanden af de herboende krebs, så signalkrebsene ikke kan finde hinanden.

– Der er noget, der tyder på, at er man nede på 11 signalkrebs pr. kilometer, har de svært ved at finde hinanden og dermed overleve, forklarer Hans Erik Svart fra Skov- og Naturstyrelsen. Endelig har man sideløbende iværksat en indsats for at opspore kilderne til signalkrebs i Alling Å.

– Vi spiller på flere heste samtidig, nemlig en aktiv bekæmpelse via mennesker og biomanipulation, for på den måde at få dem ned i antal. Det har vi ikke prøvet før, så det her bliver jo også et spørgsmål om at lære, understreger han.

Og selve bekæmpelsen skal ske i sommerperioden, for når efteråret sætter ind og vandet bliver for koldt, så graver signalkrebsene sig ned og går i dvale.

Stor interesse fra udlandet

Om et års tid er vi altså klogere på, om der er blevet sat en stopper for signalkrebsens udbredelse i Alling Å-systemet, og den viden kan på langt sigt vise sig at være guld værd.

– Det er første gang, vi er ude i sådan et program i Danmark. Og der er allerede stor interesse fra udlandet, primært Norge og Sverige, fordi signalkrebsens pest er mere udbredt i de andre nordiske lande. Her har man prøvet at fjerne signalkrebsen fra nogle lukkede søsystemer med gift, men det er sværere herhjemme, fordi vi har at gøre med åbne vandløb, siger Hanne Wind-Larsen fra Randers Kommune.

Og selvom det har været et stort arbejde at udfylde ansøgninger, lave afrapporteringer, udarbejde regnskaber og så videre, er hun glad for det uvurderlige samarbejde på tværs af stat, kommune, frivillige organisationer og lodsejere. For uden det grønne partnerskab havde projektet simpelthen ikke kunnet lade sig gøre, siger hun.

– Nej, det kunne det ikke. Kommunerne havde i hvert fald ikke penge til det. Så det grønne partnerskab har været alfa og omega for at få skudt projektet i gang, siger Hanne Wind-Larsen.

– Ruserne fx skal – bare som eksempel – tilses med jævne mellemrum, og hvis der ikke var nogen til at gøre det, kunne det ikke økonomisk lade sig

gøre. Det her har meget stor lokal opbakning, og det er derfor, det kan lade sig gøre. Vi har også søgt midler fra de tre lokale aktionsgrupper LAG, som har vist interesse for naturprojektet, da signalkrebsen vil have negativ indflydelse på Alling Ås unikke ørredbestand, understreger hun.

En nødvendig kamp

I dag er det ulovligt at udsætte signalkrebs i Danmark. Mange steder i Europa har den forvoldt stor skade på den oprindelige krebs, og ikke mindst i sidste århundrede har krebsepesten spredt sig mange steder på kontinentet og i Skandinavien.

En nødvendig kamp

Hans Erik Svart fra Skov- og Naturstyrelsen håber og tror på, at bekæmpelsesprojektet i Alling Å-systemet for alvor tager kampen op med den sortlistede signalkrebs.

– Jeg tror ikke, at vi kan fange hver eneste af dem, men jeg tror, at vi kan få dem ned i et sådant antal, at de ikke kan finde hinanden – og derudover støtter vi flodkrebsen ved at sætte dem ud i et antal, så de kan udkonkurrere signalkrebsen. Og hvis vi ikke troede på det, skulle vi jo ikke gøre det, siger han.

MILJØDANMARK NR. 5 OKTOBER 2009 19